

σελ. 2/30

σελ. 3/31

σελ. 5/33

σελ. 8/36

σελ. 4/32

σελ. 5/33

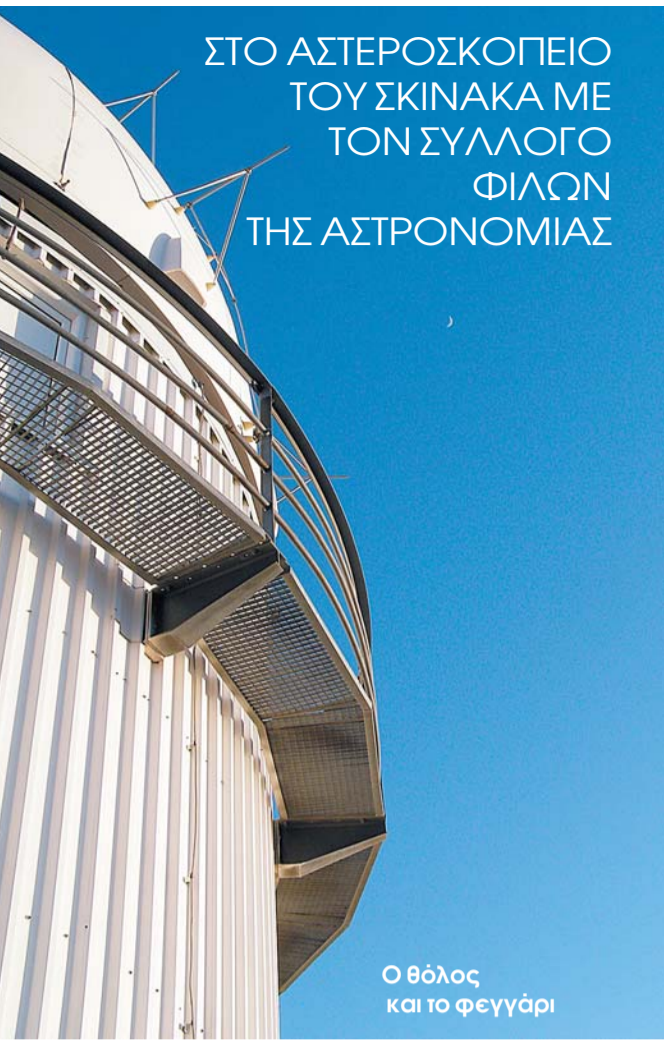

σελ. 8/36

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ «ΧΑΝΙΩΤΙΚΩΝ ΝΕΩΝ»

ΣΤΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟ
ΤΟΥ ΣΚΙΝΑΚΑ ΜΕ
ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΦΙΛΩΝ
ΤΗΣ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ο θόλος
και το φεγγάρι

Κείμενο: Χρήστος Σωτηρόπουλος
Φωτογραφίες: Ευγενία Παπαλά

Στα 1750 μέτρα υψόμετρο ο ουρανός είναι μπλε. Όχι το μπλε που βλέπουμε μέσα από την πόλη με το νέφος και τη σκόνη, αλλά πραγματικά μπλε, σαν αυτό που χρησιμοποιούν τα παιδιά όταν ζωγραφίζουν. Στην κορυφή του βουνού ο μεγάλος λευκός θόλος, που στεγάζει το μεγαλύτερο σε λειτουργία τηλεσκόπιο στην Ελλάδα, ήταν ο λόγος για τον οποίο βρισκόμασταν εκεί την πρώτη Κυριακή του Ιούνη.

Η κορυφή του Σκίνακα είναι σαν σεληνιακό τοπίο. Πέτρες μεγάλες και κοφτερές, αφιλόξενες που κάνουν τον επισκέπτη να παραπατά και να ψάχνει την ισορροπία του και τον αναγκάζουν να μείνει πάνω στο κομμάτι της ασφάλτου που οδηγεί από τον έναν θόλο στον άλλον και στο σπίτι των ερευνητών.

Τα πρόβατα και τα κατσίκια που συναντούσαμε στον δρόμο μας δεν έρχονται εδώ πάνω. Δεν φυτρώνει τίποτα για να φάνε και ο αέρας μην βρίσκοντας κάποιο εμπόδιο κάνει αισθητή την παρουσία του σε ζώα και ανθρώπους. «6 χιλιόμετρα δρόμος», μας είπε ο καφετζής, όταν οι 24 επιβάτες του μικρού πούλμαν του Συλλόγου Φίλων Αστρονομίας Κρήτης σταματήσαμε στο καφενείο του Σκουλά στα Ανώγεια να ξεποστάσουμε από το ταξίδι και να δροσιστούμε κάτω από τη σκιά των μεγάλων δέντρων στην πλατεία του χωριού. Ξεκινήσαμε για πάνω, με το θερμόμετρο στους 28 βαθμούς, σαν να βιάζεται να έρθει το καλοκαίρι. Μετά από 5 χιλιόμετρα είδαμε να ξεχωρίζει στην κορυφή του Σκίνακα το τηλεσκόπιο. Ποια 6 χιλιόμετρα μας είπαν στο χωριό; Γύρω στα 20 το βλέπω, σχολίασε ο οδηγός μας.

Μπήκαμε στο οροπέδιο και από εκεί στρίψαμε αριστερά σε ένα μέρος που κάποτε υπήρχαν πινάκιδες. Τώρα μόνο οι στύλοι στέκονται όρθιοι σαν σημάδια στη μέση του πουθενά. Ο δρόμος άρχισε να γίνεται στενός, απότομος, γεμάτος πέτρες και λακκούβες. Ευτυχώς είχαμε πάρει το μικρό πούλμαν. Το μεγάλο δύσκολα θα περνούσε από μερικά σημεία που ο δρόμος είχε νεροφαγώματα και είχε σπάσει.

Όντως μετά από 20 χιλιόμετρα οδηγικής δεξιοτεχνίας ανάμεσα σε λακκούβες, πέτρες, πρόβατα και απότομες στροφές φτάσαμε στην κορυφή. Κοίταξα το θερμόμετρο. 18 βαθμοί και ήταν ακόμα απόγευμα.

Στο αστεροσκοπείο είχε αρκετό κόσμο, οι περισσότεροι από το Ηράκλειο, άνθρωποι που δεν είχαν ιδέα από Αστρονομία αλλά που έκαναν όμως τόσα χιλιόμετρα για να μάθουν τι κάνουν οι επιστήμονες στη μέση του πουθενά. Το ίδιο το αστεροσκοπείο αποτελείται από τρεις θόλους που στεγάζουν τα τηλεσκόπια, ένα ξενώνα που μένουν οι ερευνητές και οι καθηγητές και ένα κτήριο που προστατεύει τις γεννήτριες που παράγουν ρεύμα. Όχι ότι τις χρειάζονται μιας που υπάρχει μια μεγάλη διάταξη ηλιοσυσσωρευτών που παράγουν όλο το ρεύμα που χρειάζεται το αστεροσκοπείο για να κινηθεί τα τηλεσκόπια και τους υπολογιστές που χρειάζονται. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης, κος Παπαδάκης, ήταν ο οικοδεσπότης μας. Μας παρουσίασε το τηλεσκόπιο, ανεβήκαμε και το είδαμε από κοντά, μας ξενάγησε στο σύμπαν με μία σειρά διαφανειών, είδαμε φωτογραφίες που είχε τραβήξει το ίδιο το τηλεσκόπιο, μας μίλησε για τις εργασίες, την έρευνα, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Ο ερευνητής που ήταν πάνω και περίμενε υπομονετικά να φύγει ο κόσμος στις 11 για να ξεκινήσει τις παρατηρήσεις του, είχε κάνει το δικό του πηγαδάκι και ο κόσμος τον ρωτούσε για τους πλανήτες, για τη ζωή σε άλλα άστρα.

Ο κύριος Παπαδάκης ακούραστα εξηγούσε και έλυνε απορίες, ίσως τις ίδιες τουλάχιστον 4 και 5 φορές ανάλογα με τα γκρουπ που έμπαιναν στον χώρο για την ξενάγηση. Πάντως ούτε ο ίδιος περίμενε τόσο κόσμο. Ίσως να έφταιγε και η προβολή του Σκίνακα από την εκπομπή «Ορίζοντες» στην Τηλεόραση «Κύδων» το προηγούμενο απόγευμα. Τα πρώτα αστέρια φάνηκαν στον ουρανό. Ο αέρας που φυσούσε όλο το απόγευμα έπεσε, αλλά το κρύο ήταν τσουκτερό. 11,5 βαθμούς έδειχνε το θερμόμετρο του

Παρατηρώντας τον νυκτερινό ουρανό

Ο κ. Παπαδάκης μας ξενάγει

αστεροσκοπείου. Όσοι δεν ήμασταν μέσα στον θόλο να περιμένουμε να δούμε το φεγγάρι με το μεγάλο τηλεσκόπιο παρατηρούσαμε τον νυκτερινό ουρανό.

Η νύχτα ήταν πραγματικά εκπληκτική. Σε μερικά λεπτά είχαν προσαρμοστεί τα μάτια μας στο σκοτάδι και άρχισαν να ξεπροβάλλουν όλοι οι γνωστοί αστερισμοί. Στον Βορρά και πάνω από το κεφάλι μας η Μεγάλη και η Μικρή Άρκτος. Στον Νότο ο Σκορπιός, από πάνω μας η Σελήνη και δίπλα της ο Κρόνος. Τη στιγμή που μιλούσαμε για τον Πολικό αστέρα, κάποιος είδε ένα δορυφόρο να διασχίζει τον ουρανό με μεγάλη ταχύτητα. Ωστε έτσι είναι οι τεχνητοί δορυφόροι. Σαν αστέρια εν κινήσει. Κι εκείνη τη στιγμή συνέβη κάτι μαγευτικό. Ένα διαστημικό σκουπίδι, μπήκε στην ατμόσφαιρα με πολύ μεγάλη ταχύτητα και κήκε, αλλά όχι τόσο γρήγορα όσο τα κοινά πεφταστέρια αλλά πιο αργά δημιουργώντας αυτό που στην Αστρονομία λέμε βολίδα. Είχε πορτοκαλοκόκκινο χρώμα και άφηνε πίσω του ουρά για πολλά δευτερόλεπτα.

Ο δορυφόρος ξεκάσθηκε μονομιάς και άκουγες μόνο επιφωνήματα ενθουσιασμού και χαράς για τη φαντασμαγορική επίδειξη. Έχω δει δεκάδες τέτοιες βολίδες τόσα χρόνια παρατηρήσεων αλλά ποτέ δεν σταμάτησε να με ενθουσιάζει η εμφάνισή κάποιας. Φαντάζομαι την αίσθηση που δημιούργησε σε αυτούς που παρακολούθησαν μία για πρώτη φορά. Οι επισκέπτες που άκουγαν τις κραυγές ενθουσιασμού αυτών που ήταν έξω έβγαίναν από τον θόλο και ρωτούσαν τι έγινε. Έτσι είναι ο νυκτερινός ουρανός, επιβραβεύει αυτούς που στέκουν μέσα στο κρύο να τον παρακολουθούν.

Η ώρα είχε πάει δέκα και τέταρτο και ήταν σχεδόν όλοι μέσα στο λεωφορείο έτοιμοι για αναχώρηση. «Χρήστο έλα τώρα!», ακούστηκε μια φωνή. Ο Μανώλης μου έδωσε τα κιάλια του. «Βλέπεις εκείνα τα δύο αστέρια χαμηλά πάνω από τον ορίζοντα; Πήγαινε δεξιά στην ίδια ευθεία και θα το δεις», μου είπε χαμογελώντας. Βρήκα εύκολα τα α-

Αγναντεύοντας το Ηράκλειο

στέρια μέσα από τα κιάλια και αργά γύρισα λίγο προς τα δεξιά. Και έμεινα με ανοικτό το στόμα. Το «ω του Κενταύρου» λίγοι άνθρωποι το έχουν δει από το βόρειο ημισφαίριο και αυτό γιατί είναι τόσο χαμηλά πάνω από τον ορίζοντα που μόνο από τον νότο φαίνεται και από μεγάλο υψόμετρο. Ένα επιβλητικό σφαιρικό σμήνος που αποτελείται από περισσότερους από 1 εκατομμύριο αστέρες.

Ήταν η σειρά μου για επιφωνήματα θαυμασμού καθώς έτρεχα να μπω στο πούλμαν για να γυρίσουμε στα Χανιά. «Γιατί χαμογελάς» με ρώτησαν. «Δεν φτάνουν ένα εκατομμύριο αστέρια για να περιγράψω την εικόνα» τους απάντησα.

Το επόμενο ραντεβού μας με τον Σκίνακα είναι την Κυριακή 13 Ιουλίου.

7/35
Διαδρομές

Ο Σύλλογος Φίλων Αστρονομίας Κρήτης διοργανώνει εκδρομή στο Αστεροσκοπείο του Σκίνακα στα Ανώγεια την Κυριακή 13 Ιουλίου 2008, στις 4 μ.μ., με αφετηρία την πλατεία Αγοράς στα Χανιά και επιστροφή στη 1 το βράδυ της ίδιας μέρας. Το Αστεροσκοπείο Σκίνακα προσφέρει μέρες ελεύθερης επίσκεψης κοινού κάθε χρόνο. Δίδεται η δυνατότητα στους επισκέπτες του να έχουν μια πρώτη γνωριμία της λειτουργίας του Αστεροσκοπείου, να πληροφορηθούν για τα τελευταία επιτεύγματα στην Αστροφυσική και να παρατηρήσουν από το τηλεσκόπιο. Ο Σύλλογος έχει ναυλώσει λεωφορείο για τη μεταφορά των επισκεπτών στο Αστεροσκοπείο. Επειδή ο αριθμός των θέσεων είναι περιορισμένος παρακαλούμε δηλώστε τη συμμετοχή σας στον Χρήστο Σωτηρόπουλο στο τηλ.: 6973391504 ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στο info@sfaik.gr το αργότερο μέχρι σήμερα, Παρασκευή 11 Ιουλίου. Λόγω χαμηλών θερμοκρασιών που επικρατούν στο υψόμετρο του Αστεροσκοπείου Σκίνακα, προτείνουμε να είστε κατάλληλα εξοπλισμένοι. www.sfaik.gr

Με χαρά σας προσκαλούμε
στα εγκαίνια του νέου μας καταστήματος
τη Δευτέρα 14 Ιουλίου 2008,
στις 8 το βράδυ.

SATO
OFFICE SYSTEMS

ENTÓS

BoConcept®

Κουράκης EBEE

Λεωφ. Εθνάρχου Βενιζέλου 247 (πρώην Λεωφ. Σούδας), Χανιά
Τηλ.: 28210 89300